WWF Suomi
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh (09) 7740 100
wwf.fi
panda.org

Ympäristövaliokunnalle 13.05.2025

Viite: VNS 2/2025 vp

Asia: WWF Suomen kirjallinen lausunto valtioneuvoston selonteosta julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2026–2029

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua tässä asiassa ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Suomi on sitoutunut niin kansainvälisesti, Euroopan unionin tasolla kuin kansallisestikin ilmastokriisin ja luontokadon pysäyttämiseen. Vesistöjemme on oltava hyvässä tilassa vuoteen 2027 mennessä, meidän tulisi pysäyttää luontokato sekä toteuttaa merkittävällä pinta-alalla ennallistamistoimenpiteitä vuoteen 2030 mennessä, sekä Suomen tulisi olla hiilineutraali vuonna 2035.

Sitoumusten täyttämiseksi ja tavoitteiden saavuttamiseksi ei ole enää käytettävissä paljon aikaa. Tämän vuoksi valtioneuvoston tulisi esittää merkittäviä panostuksia ilmasto- ja luontotoimiin sekä niiden rahoitukseen, ja luopua ympäristölle haitallisen toiminnan tukemisesta**. Luontokadon ja ilmastonmuutoksen vaikutuksia talouden kestävyydelle ja vakaudelle ei ole selonteossa arvioitu eikä päätöksiä ekologisen kestävyyden tukemisesta sisälly valtioneuvoston selontekoon.**

Selonteon esiin tuoma yleiskuva Suomen ilmasto- ja luontotoimien sekä niiden rahoituksen riittämättömästä tilasta on ongelmallinen talouden näkökulmasta. Talous voi toimia vain, jos ekosysteemit toimivat ja ilmasto pysyy suhteellisen vakaana. Tämä edellyttää konkreettisia toimia ja niiden toteuttamiseen tarvittavaa rahoitusta.

Vaikka selonteossa esitetään, että maatalouden ja maankäyttösektorin ilmastotoimiin tullaan kohdentamaan tuleville vuosille jonkin verran uutta rahoitusta, esitetyt toimet eivät kuitenkaan ole läheskään riittäviä metsiemme hiilinielujen palauttamiseksi EU-sitoumuksemme edellyttämälle tasolle.

WWF pyytää, että ympäristövaliokunta esittäisi lausunnossaan, että valtioneuvoston tulisi vielä tällä hallituskaudella päivittää maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma (MISU) sekä ottaa käyttöön ympäristöjärjestöjen 5.3.2025 lähettämässä kirjeessä esitettyjä nieluja vahvistavia toimia, kuten maankäytön muutosmaksu ja puupohjaisten polttoaineiden verotus. Mikäli maankäyttösektorilla ei oteta ripeästi käyttöön vaikuttavia ohjauskeinoja, Suomea uhkaa joko miljardiluokan lasku ulkomailta ostettavien päästöoikeuksien ja nieluyksiköiden myötä tai tarve toteuttaa merkittäviä lisäpäästövähennyksiä liikenteen ja maatalouden sektoreilla, mikä nostaa suomalaisten elinkustannuksia.

Selonteossa todetaan, että luonnon monimuotoisuuden sekä ympäristön- ja vesiensuojelun määrärahat pysyvät suurin piirtein ennallaan kehyskauden aikana. Näin ollen, vaikka selonteon mukaisesti luonnonsuojelun rahoitukseen lisätään vuosittain 1,75 miljoonaa euroa METSO- ja Helmi-ohjelmien kautta, jää erilaisten luontotoimien rahoituksen kokonaisuus silti täysin riittämättömälle tasolle.

Luontokadon pysäyttämiseksi tarvitaan merkittäviä lisäpanostuksia tuleville vuosille. Panostusten sijaan hallitus on supistanut mm. vesienhoidon määrärahojen. Huomioiva on myös eduskunnan käsiteltävänä olevan lunastuslain muutoksen (HE 218/2024) vaikutukset, jos se hyväksytään hallituksen esityksen mukaisena. Lunastuskorvauksiin näin tuleva 25 %:n korotus kasvattaisi merkittävästi luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenoja.

WWF pyytää, että valiokunta toteaisi lausunnossaan tarpeen lisätä suojelua ja ennallistamista tukevien vapaaehtoisten Helmi-, METSO-, Nousu- ja Ahti-ohjelmien rahoitusta sekä muistuttaisi hallitusohjelmassa olevasta kirjauksesta käynnistää vapaaehtoisen suojelun ohjelma meriluonnolle.

WWF pitää maakuvamme ja kansainvälisten sitoumustemme täyttämisen kannalta valitettavana, että selonteon mukaisesti kehitysyhteistyön rahoitukseen esitetään vuosittain 50 miljoonan euron vähennystä. Kehittyville maille suunnattavalla luonto- ja ilmastorahoituksella tuetaan globaalia oikeudenmukaisuutta, taloutta ja turvallisuutta. Tämän vuoksi **WWF toivoo, että valiokunta esittäisi lausunnossaan, ettei kansainvälisen kehitysyhteistyön vähennystä kohdennettaisi Suomen ilmasto- ja luontorahoitukseen.**

WWF katsoo, että edellä mainittujen epäkohtien ohella selontekoon sisältyy myös mahdollisuuksia ilmaston ja luonnon kannalta myönteisiin päätöksiin, mikäli erilaiset määrärahat kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti. **WWF pitääkin tärkeänä, että valiokunta nostaisi lausunnossaan esiin, että selonteon mukainen Business Finlandin T&K-valtuudesta tehtävä 10 miljoonan euron vuosittainen kohdennus ruoantuotannon uusien arvoketjujen kehittämiseen voitaisi suunnattata laajasti kasvipohjaisen alan hyödyksi.**

Ymmärrämme julkisen talouden tiukan tilanteen, mutta ympäristön- ja luonnonsuojelun lisärahoitus voidaan kattaa esimerkiksi ottamalla käyttöön jo aiemmin mainittu maankäytön muutosmaksu sekä puupohjaisten polttoaineiden verotus. Lisäksi lisärahoitusta voitaisiin hankkia luonnonvarojen käyttöoikeusmaksuilla sekä vähentämällä ympäristölle haitallisia tukia. Hallitusohjelmassa on kirjattuna, että ”hallitus vahvistaa talouden ohjauskeinoja turvaamaan tulevien sukupolvien hyvinvoinnin edellytyksiä”. Näitä ohjauskeinoja peräänkuulutamme.

Elinvoimainen ja monimuotoinen luonto on hyvinvoinnin perusta. **WWF toivoo, että ympäristövaliokunta esittäisi lausunnossaan aiheuttaja maksaa -periaatetta ilmentävien taloudellisten ohjauskeinojen käyttöönottoa sekä luopumista ympäristölle haitallisista tuista.** Näin parannetaan paitsi ympäristön, myös talouden tilaa.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF) Suomen Rahasto, sr

Elina Erkkilä
Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

Lisätietoja: Raija-Leena Ojanen, raija-leena.ojanen@wwf.fi , p. 0505990232